

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych
Sebastian Kamiński
Zastępca Dyrektora

Warszawa, dnia 2025-09-30
DUS-II.055.38.2025.PS

Szanowni Państwo,

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z Państwa petycją w sprawie przeprowadzenia zmian prawnych rozszerzających zasadę przyznawania tzw. renty wdowiej, dotyczących zniesienia limitów kwoty pobieranych świadczeń i dodatków w zbiegu, Departament Ubezpieczeń Społecznych uprzejmie wyjaśnia, co następuje.

Ustawa z dnia 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1243) wprowadziła od 1 stycznia 2025 r. nową regułę zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku z prawem do własnego świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym. Przepisy ustawy przewidują, że w przypadku zbiegu prawa do tych świadczeń, począwszy od 1 lipca 2025 r., jedno świadczenie wypłacane jest wdowie lub wdowcowi w całości, a drugie w wysokości 25% (w okresie przejściowym, tj. od dnia 1 lipca 2025 r. do 31 grudnia 2026 r. będzie to 15%). Przywołany akt wprowadza nową regułę zbiegu prawa do nabytej renty rodzinnej, którą wnioskodawcy ustawy nazwali „rentą wdowią”.

Zgodnie z przepisami ustawy wdowy lub wdowcy ubiegający się o ustalenie nowej reguły zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku oraz prawa do innego świadczenia emerytalno-rentowego muszą spełnić warunki:

- osiągnięcia wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- pozostawania we wspólności małżeńskiej do dnia śmierci małżonka;
- nabycia prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nie wcześniej niż 5 lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;

- niewstąpienia w nowy związek małżeński (wypłata świadczeń w zbiegu na zasadach tzw. renty wdowiej będzie ustawała z dniem poprzedzającym dzień zawarcia nowego związku małżeńskiego przez osobę uprawnioną).

Dodatkowo wspomniana ustawa wprowadza limit pobieranych świadczeń w zbiegu w ramach tzw. renty wdowiej do poziomu trzykrotności najniższej emerytury, która od marca br. wynosi 1 878,91 zł. tj. do wysokości 5 636,73 zł. Do ustalenia limitu wliczamy świadczenia wypłacane łącznie oraz dodatki o charakterze innym niż jednorazowe (w szczególności: dodatek pielęgnacyjny, deputat węglowy, świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, ryczałt energetyczny, dodatek kombatancki, dodatek kompensacyjny, dodatek dla sieroty zupełnej) przyznane na podstawie ustawy emerytalnej lub na podstawie odrębnych przepisów. W przypadku przekroczenia określonego limitu kwota świadczenia wypłacanego w zbiegu zostanie pomniejszona o kwotę tego przekroczenia.

Należy wyraźnie podkreślić, że renta wdowia nie jest odrębnym świadczeniem, ale stanowi szczególną instytucję w systemie ubezpieczenia społecznego. Wprowadza prawo pobierania dwóch świadczeń jednocześnie (jednego w całości, drugiego w części). Uprawnienie do łączenia dwóch świadczeń oraz określony limit wysokości pobieranych świadczeń stanowi specyficzną konstrukcję prawną i podlegają określonym regułom.

Warunki te wynikają z konieczności skierowania wsparcia w postaci renty wdowiej do osób najbardziej potrzebujących, które śmierć małżonka odczuły w sposób dotkliwy także finansowo, a ze względu na swój wiek nie miały już możliwości samodzielnie poprawić swojej sytuacji bytowej. Wprowadzenie tych warunków jest rozwiązaniem kompromisowym, wynikającym z możliwości odpowiedzialnego wdrożenia nowego rozwiązania do systemu emerytalno-rentowego, przy uwzględnieniu oczekiwań wnioskodawców projektu obywatelskiego, a także możliwości Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa, z którego dotowany jest FUS.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej brane pod uwagę i badane są wszystkie postulaty zgłaszane przez świadczeniobiorców, również te dotyczące zmiany przepisów emerytalno-rentowych. Wszystkie zgłaszane uwagi są dla Ministerstwa istotną wskazówką przy podejmowaniu przyszłych działań, zmierzających do doskonalenia systemu emerytalnego.

Jednocześnie, ze względu na fakt, że każda zmiana w systemie emerytalnym niesie ze sobą poważne konsekwencje finansowe i dotyczy wielu osób, wszelkie nowe

rozwiązania dotyczące tego obszaru winny być dokładnie przeanalizowane przed wprowadzeniem ich w życie. Dotyczy to także ewentualnego rozszerzenia kręgu osób uprawnionych do renty wdowiej. W każdym przypadku - biorąc pod uwagę aktualną i prognozowaną sytuację Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - będzie ono się bowiem wiązało z koniecznością zwiększenia dotacji z budżetu państwa do tego funduszu. Z tego powodu kluczowe w tej sprawie pozostaje stanowisko Ministra Finansów i Gospodarki, który - zarówno podczas prac nad obowiązującymi przepisami dotyczącymi renty wdowiej, jak i już po ich wejściu w życie - stoi na stanowisku, że aktualne rozwiązania są adekwatne do możliwości budżetu państwa.

Zwracamy ponadto uwagę, że zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 26 lipca 2024 r. Rada Ministrów dokona w 2028 roku weryfikacji wskaźnika wysokości świadczeń w zbiegu, w celu oceny możliwości i zasadności jego ewentualnego podwyższenia, uwzględniając na tle sytuacji społeczno-gospodarczej kraju położenie grup osób uprawnionych na mocy niniejszej ustawy do wypłaty świadczeń w zbiegu. Będzie to również okazja do całościowego przeglądu rozwiązań prawnych dotyczących renty wdowiej, w tym – kręgu osób uprawnionych do skorzystania z tego rozwiązania.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Sebastian Kamiński
Zastępca Dyrektora
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/